



1. Referentie

Referentie	Van den Bulck, J. & Van den Bergh, B. (2000). Parental guidance of children's media use and conflict in the family. In B. Van den Bergh & J. Van den Bulck (Eds.), <i>Children and Media: Multidisciplinary Approaches</i> (pp. 132-150). Leuven/Brussel: Garant.
Taal	Engels
ISBN - ISSN	90-441-1069-1
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

Een onderzoek van 519 Vlaamse 10 tot 11 jarigen in 11 scholen, toont aan dat drie types van ouderlijke begeleiding bij het gebruik van media, voorspellers zijn van verschillende vormen van familieconflicten. Er werden verschillen gevonden die afhankelijk zijn van de geslachtssamenstelling van het gezin. Restrictieve en evaluatieve begeleiding verhogen de kans op familieconflict, terwijl niet-gefocuste begeleiding minder conflict veroorzaakt. Restrictieve begeleiding is ook een voorspeller voor een verhoogd conflict tussen de ouders, terwijl niet-gefocuste begeleiding minder conflict tussen de ouders aangeeft. Ten slotte verhoogt een restrictieve begeleiding de kans op conflict tussen broers en zussen, terwijl niet-gefocuste begeleiding deze conflicten vermindert. De studie toont eveneens aan dat ouderlijke begeleiding van het gebruik van media een betere voorspeller is van conflicten dan structurele variabelen van familiestructuren en -situaties.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, media
Trefwoord(en)	Gezinsfunctioneren, opvoeding, media-invloeden

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Jan Van den Bulck Bea Van den Bergh Centrum voor Publieksonderzoek (Departement Communicatiewetenschappen) Katholieke Universiteit Leuven Van Evenstraat 2A 3000 Leuven Tel: 016/32 32 20 Fax: 016/32 33 12 jan.vandenbulck@soc.kuleuven.ac.be bea.vendenbergh@psy.kuleuven.ac.be www.soc.kuleuven.be/smc

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welk effect heeft de ouderlijke begeleiding van jongeren bij het gebruik van media op conflicten binnen het gezin en welke rol spelen geslachtsverschillen hierin?
Hypothesen	- Het effect van ouderlijke begeleiding op de ervaren graad van conflict zal verschillend zijn bij jongens en meisjes. - De perceptie en de reactie van de kinderen van/op het begeleidingsgedrag van de vaders en de moeders zal verschillen. - Restrictieve en evaluatieve begeleiding zullen de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen verhogen.

	- Niet-gefocuste begeleiding zal de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen verminderen. - De perceptie van kinderen op de omvang van conflicten tussen de ouders onderling wordt voorspeld door hun perceptie op ouderlijk begeleidingsgedrag - Restrictieve begeleiding kan het aantal conflicten tussen broers en/of zussen verhogen. - Niet-gefocuste begeleiding kan het aantal conflicten tussen broers en/of zussen verminderen. - Er zal weinig tot geen directe invloed van mediagebruik op conflicten zijn wanneer gecontroleerd wordt op begeleidingspatronen.
--	--

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek aan de hand van een schriftelijke vragenlijst met gesloten vragen.
Onderzochte groep	519 Vlaamse scholieren uit 11 verschillende scholen participeerden aan het onderzoek. Bij deze groep waren er 261 jongens en 258 meisjes. De meeste kinderen waren 10 of 11 jaar, 6% was 9 jaar en 7% was 12 of 13 jaar. De gemiddelde leeftijd was 10 jaar en 6 maanden. Enkel kinderen, waarvan de ouders een schriftelijke toelichting van het onderzoek hadden ondertekend, namen deel aan het onderzoek.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Geslachts compositie en relatie tussen ouder en kind	Jongens en meisjes reageren verschillend op de ouderlijke begeleiding. Wanneer, bijvoorbeeld, een moeder het lezen van boeken wil beperken, leidt tot een daling van conflicten met hun zoon, maar een stijging van conflicten met hun dochter. Ook de effecten van begeleiding door respectievelijk moeder en vader zijn verschillend. Zo leidt een beperking van het TV-kijken door de moeder tot een toenemend aantal conflicten tussen siblings, terwijl dezelfde beperking door de vader samenhangt met een kleiner aantal conflicten.
Ouderlijke begeleiding en conflict tussen ouder en kind	Restrictieve en evaluatieve begeleiding verhogen de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen en niet-gefocuste begeleiding vermindert de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen. Eén uitzondering treedt op wanneer moeders het lezen van boeken bij zonen gaan beperken. Dit zorgt voor minder conflicten met de moeder.
Ouderlijke begeleiding en conflict tussen ouders	Wanneer moeders het mediagebruik beperken leidt dit tot meer conflicten tussen de ouders. Bij een niet-gefocuste begeleiding van de ouders zijn er minder conflicten tussen de ouders.
Ouderlijke begeleiding en conflict tussen broers en/of zussen	Wanneer moeders mediagebruik gaan beperken of sturen, leidt dit tot meer conflicten tussen broers en/of zussen. Voor de vaders geldt echter het omgekeerde. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de tussenkomst van de vader een indicator is van betrokkenheid en dit resulteert in minder conflict.
Directe invloed van mediagebruik	Mediagebruik heeft enkel een directe invloed op conflict, wanneer er een meningsverschil is tussen de familieleden omtrent de selectie van een bepaald programma of wie aan de beurt is om bijvoorbeeld computerspelletjes te spelen. Wanneer de begeleidingspatronen onder controle worden gehouden, bestaat er geen of weinig directe invloed. Voor één type medium is er bij de jongens een uitzondering, namelijk het lezen van strips. Dit zorgt voor meer conflict met de vader en voor meer ruzie met broers en/of zussen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Samenvatting

Het onderzoek van Jan Van den Bulck en Bea Van den Bergh bij 519 Vlaamse kinderen toont aan dat drie types van ouderlijke begeleiding bij het gebruik van media voorspellers zijn van verschillende vormen van familieconflicten. Er werden eveneens verschillen gevonden die afhankelijk zijn van de geslachtscompositie van het gezin.

Media speelt een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Jonge adolescenten spenderen veel tijd aan tv kijken, muziek beluisteren, boeken of strips lezen en computerspelletjes spelen. Het valt op dat er nog bijzonder weinig onderzoek gevoerd is naar het effect van dergelijk gedrag op het familieleven. Eén uitzondering op deze vaststelling is een groeiend aantal onderzoeken naar het effect van ouderlijke begeleiding op het mediagedrag van kinderen.

De meeste onderzoeken rond ouderlijke begeleiding plaatsen meestal de 'ouders' aan de ene kant en de 'kinderen' aan de andere kant. Toch verwachten Bybee, Robinson en Turow (1982) dat het begeleidingsgedrag kan verschillen naargelang het geslacht van de ouder. Meer algemeen wordt door Walker en Armstrong (1995) gesteld dat moeders en vaders op een verschillende manier omgaan met de kinderen. Uit de onderzoeksgegevens blijkt het inderdaad zo dat het effect van ouderlijke begeleiding op de ervaren graad van conflict zal verschillen bij jongens en meisjes en dat de perceptie en de reactie van de kinderen van/op het begeleidingsgedrag van de vaders en de moeders zal verschillen.

Er worden door Bybee, Robinson en Turow drie types van ouderlijke begeleiding geformuleerd: restrictieve begeleiding, evaluatieve begeleiding en niet-gefocuste begeleiding. Net zoals het feit dat niet alle types van ouderlijke begeleiding proberen mediagebruik te verminderen of verbieden, zullen deze verschillende types eveneens een verschillend effect hebben op familieconflict. De resultaten van het onderzoek bevestigen dat restrictieve en evaluatieve begeleiding de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen zullen verhogen en dat niet-gefocuste begeleiding de graad van conflict tussen de ouders en de kinderen zal verminderen. Er werd één uitzondering vastgesteld, namelijk wanneer moeders het lezen van boeken bij zonen gaan beperken, want dit zorgt voor minder conflicten met de moeder.

Brody, Arias en Fincham (1996) hebben de relatie tussen de ouders gelinkt aan de kwaliteit van het ouderlijk gedrag en de relatie die ze hebben met hun kinderen. Media kan hier een specifieke rol in opnemen. Zo zou de aanwezigheid van een computer en de tijd die de vader hiermee bezig is de interactie met familieleden kunnen aantasten en conflicten tussen de ouders opdrijven. Het blijkt eveneens dat vaders vaak betrokken willen zijn bij de plezierige huishoudelijke taken, zoals de kinderen helpen met hun huiswerk op de computer of computerspelletjes spelen met hen, terwijl van moeders verwacht wordt dat ze de meer gewone en minder plezierige taken uitvoeren. De gegevens van het onderzoek tonen aan dat wanneer moeders het mediagebruik beperken, dit zal leiden tot meer conflicten tussen de ouders. Bij een niet-gefocuste begeleiding van de ouders zullen er minder conflicten tussen de ouders worden gerapporteerd.

Verskillende auteurs geven aan dat er vaak gevochten en geruzied wordt tussen broers en/of zussen. Ouderlijke begeleiding bij mediagebruik zou een direct of indirect effect kunnen hebben op dergelijke conflicten. De onderzoeksgegevens tonen aan dat wanneer moeders mediagebruik gaan beperken of sturen, dit leidt tot meer conflicten tussen broers en/of zussen. Voor de vaders geldt echter het omgekeerde. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de tussenkomst van de vader een indicator is van betrokkenheid en dit resulteert in minder conflict.

Tenslotte lijkt het erop dat de traditionele kennis in verband met ouderschap suggereert dat het beperken van mediagebruik goed is. Dit artikel gaat er echter van uit dat mediagebruik familieconflicten beïnvloedt, niet door de consumptiepatronen op zich, maar wel door het begeleidingsgedrag dat erbij hoort. De onderzoeksgegevens geven aan dat mediagebruik enkel een directe invloed zal hebben op conflict, wanneer er een meningsverschil is tussen de familieleden omtrent de selectie van een bepaald programma of wie aan de beurt is om bijvoorbeeld computerspelletjes te spelen. Er mag dus worden gesteld dat, wanneer gecontroleerd wordt op de begeleidingspatronen, er geen of weinig directe invloed meer kan vastgesteld worden van het mediagebruik zelf.